

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Press Unit
Unité de la Presse

Zestawienie – Ochrona dziennikarskich źródeł informacji

Styczeń 2024 r.

Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału
i nie ma charakteru wyczerpującego

Ochrona dziennikarskich źródeł informacji

Artykuł 10 (wolność wyrażania opinii) Europejskiej Konwencji Praw Człowieka

Europejski Trybunał Praw Człowieka wielokrotnie podkreślał, że art. 10 Konwencji chroni nie tylko istotę oraz treść informacji i poglądów, ale także sposoby ich przekazywania. Prasie w orzecznictwie Trybunału przyznany został najszerszy zakres ochrony, także w odniesieniu do poufności dziennikarskich źródeł informacji.

„Ochrona dziennikarskich źródeł informacji jest jednym z podstawowych warunków wolności prasy. ... Bez takiej ochrony źródła informacji mogą powstrzymać się od udzielania prasie pomocy w informowaniu opinii publicznej w kwestiach pozostających w zainteresowaniu publicznym. W konsekwencji istotna rola prasy jako stróża publicznego może zostać podważona, a ponadto ucierpieć może zdolność prasy do przekazywania rzetelnych i wiarygodnych informacji. Nakaz ujawnienia źródła informacji nie może zostać uznany za zgodny z art. 10 Konwencji, chyba że został usprawiedliwiony istnieniem nadrzędnej potrzeby w interesie publicznym.” (Goodwin przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, wyrok z dnia 27 marca 1996 roku, § 39).

Zobowiązanie dziennikarzy do ujawnienia źródeł informacji / Zarzucany brak ochrony dziennikarskich źródeł informacji

Goodwin przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

27 marca 1996 r.

Sprawa dotyczyła nałożonego przez sąd na dziennikarza (pracującego dla czasopisma „Inżynier”) zobowiązania do ujawnienia tożsamości jego źródła informacji o poufnym planie korporacyjnym przedsiębiorstwa.

W opinii Europejskiego Trybunału Praw Człowieka nie istniał rozsądny związek proporcjonalności między prawnie uzasadnionym celem, którego realizacji służył wydany nakaz ujawnienia informacji, a środkami zastosowanymi do osiągnięcia tego celu. Zarówno zobowiązanie skarżącego do ujawnienia źródła informacji, jak i nałożona na niego kara grzywny za odmowę wykonania zobowiązania, skutkowały naruszeniem jego prawa do wolności wyrażania opinii wynikającego z **art. 10** Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Nordisk Film & TV A/S przeciwko Danii

8 grudnia 2005 r. (decyzja w przedmiocie dopuszczalności)

Sprawa dotyczyła nakazu ujawnienia materiału badawczego pozyskanego przez dziennikarza, który - przygotowując dokument o zjawisku pedofilii w Danii - działał „pod przykryciem” i przeniknął do środowiska pedofilów.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną** jako w sposób oczywisty nieuzasadnioną. W szczególności stwierdził, że nakaz wydany przez sąd krajowy stanowił proporcjonalną ingerencję w dziennikarską swobodę wyrażania opinii, która była uzasadniona celem w postaci zapobiegania przestępczości, zwłaszcza w odniesieniu do sprawy dotyczącej poważnego wykorzystywania dzieci.

Voskuil przeciwko Holandii

22 listopada 2007 r.

Skarżącemu, dziennikarzowi, odmówiono prawa do nieujawnienia swojego źródła informacji do dwóch artykułów prasowych, dotyczących śledztwa w sprawie przemytu broni oraz pozbawiono go wolności przez okres dłuższy niż dwa tygodnie próbując zmusić go do ujawnienia tego źródła. Trybunał ustalając w szczególności, że interes rządu holenderskiego w poznaniu tożsamości źródła informacji skarżącego nie był wystarczający, by przewyższyć interes skarżącego w jego nieujawnianiu stwierdził, że doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji. Trybunał uznał ponadto, że w sprawie skarżącego doszło także do **naruszenia art. 5 ust. 1** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) Konwencji.

Financial Times Ltd i Inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

15 grudnia 2009 r.

Sprawa dotyczyła skargi czterech brytyjskich gazet i agencji prasowych, które podnosiły, że nakazano im ujawnienie dokumentów belgijskiej spółce browarniczej *Interbrew*, co mogło prowadzić do zidentyfikowania dziennikarskich źródeł informacji w zakresie pochodzenia przecieku do prasy informacji o ofercie przejęcia spółki.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji. Podkreślając w szczególności wystąpienie tzw. efektu mrożącego, ilekroć dziennikarze byli postrzegani jako uczestniczący w identyfikacji anonimowych źródeł informacji, Trybunał uznał, że interes w wyeliminowaniu szkód poprzez przyszłe upowszechnianie poufnych informacji oraz uzyskiwaniu odszkodowań za przeszłe naruszenia poufności nie był wystarczający do przeważenia interesu publicznego w ochronie dziennikarskich źródeł informacji.

Sanoma Uitgevers B.V. przeciwko Holandii

14 września 2010 r. (Wielka Izba)

Sprawa dotyczyła zobowiązania holenderskiego wydawnictwa do wydania policji fotografii, które wykorzystano w artykule na temat nielegalnych wyścigów samochodowych, na potrzeby śledztwa policyjnego w innej sprawie, pomimo wyraźnego sprzeciwu dziennikarzy wobec zobowiązania do ujawnienia materiałów umożliwiających identyfikację poufnych źródeł informacji.

Trybunał uznał w szczególności, że ingerencja w prawo wydawnictwa skarżącego do swobody wyrażania opinii nie była „przewidziana przez prawo”, ponieważ nie istniała procedura zapewniająca odpowiednią ochronę prawną firmy skarżącego poprzez umożliwienie niezależnej oceny, czy interes postępowania przygotowawczego przeważał nad interesem publicznym w zakresie ochrony dziennikarskich źródeł informacji. W związku z tym doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji.

Telegraaf Media Nederland Landelijke Media B.V. i Inni przeciwko Holandii

22 listopada 2012 r.

Skarżący – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością prawa holenderskiego, wydawca ogólnokrajowego dziennika „De Telegraaf” oraz dwaj dziennikarze – skarżyli się na zobowiązanie do wydania dokumentów, które mogłyby ujawnić dziennikarskie źródła informacji oraz na skorzystanie przez państwo z uprawnień szczególnych.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego) oraz **art. 10** Konwencji w odniesieniu do dwóch dziennikarzy, stwierdzając w szczególności, że właściwe prawo w Holandii nie zapewniało odpowiednich gwarancji w odniesieniu do zastosowanego wobec skarżących uprawnienia do inwigilacji w celu odkrycia ich dziennikarskich źródeł informacji. Trybunał uznał ponadto, że doszło do **naruszenia art. 10** w odniesieniu do nakazu wydania dokumentów adresowanych do wydawnictwa. Potwierdził w szczególności znaczenie ochrony dziennikarskich źródeł informacji dla wolności prasy w społeczeństwie demokratycznym oraz potencjalny efekt mrożący, jaki nakaz ujawnienia źródła może mieć dla korzystania z tej wolności. Trybunał uznał, że potrzeba zidentyfikowania funkcjonariusza(-y) tajnych służb, który(-rzy) przekazał(-li) tajne dokumenty skarżącym, nie uzasadniała nakazu wydania tych dokumentów.

Becker przeciwko Norwegii

5 października 2017 r.

Sprawa dotyczyła dziennikarki, którą zobowiązano do złożenia zeznań w sprawie karnej przeciwko jednemu z jej źródeł, p. X, o manipulacje rynkowe. Pan X potwierdził na policji, że stanowił źródło informacji skarżącej do napisanego przez nią w 2007 r. artykułu o rzekomej trudnej sytuacji finansowej norweskiej firmy paliwowej (*Norwegian Oil Company*). Następnie zarzucono mu wykorzystanie skarżącej do manipulacji na rynku finansowym. Skarżąca odmówiła składania zeznań na wszystkich etapach postępowania przeciwko p. X. W związku z tym sądy zobowiązały ją do złożenia zeznań na temat kontaktów z nim stwierdzając, że brak jest chronionego źródła, ponieważ sam już się ujawnił. Uznano również, że jej zeznania mogą istotnie pomóc sądom w wyjaśnieniu sprawy. Pan X został jednak uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu jeszcze zanim została wydana ostateczna decyzja zobowiązująca ją do złożenia zeznań. Skarżąca podważała decyzję zobowiązującą ją do złożenia zeznań na temat kontaktów z jej źródłem, zarzucając że najprawdopodobniej doprowadziłoby to również do zidentyfikowania innych źródeł informacji. Podnosiła także, że nie było rzeczywistej potrzeby składania przez nią zeznań w sprawie przeciwko jej źródłu informacji.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 10** (wolność wyrażania opinii) Konwencji. Stwierdził, że jego ocena dotyczyła przede wszystkim tego, czy zeznania skarżącej były potrzebne w toku postępowania przygotowawczego i późniejszego postępowania sądowego prowadzonego przeciwko jej źródłu. Trybunał zwrócił uwagę, że jej odmowa ujawnienia źródła (lub źródeł) w żadnym momencie nie utrudniła ani śledztwa ani postępowania przeciwko p. X. Istotnie, sąd pierwszej instancji, który uznał p. X za winnego, został poinformowany przez prokuratora, że wniosek o przedłużenie (do czasu uprawomocnienia się orzeczenia w przedmiocie obowiązku złożenia zeznań) nie został złożony, ponieważ sprawa została wystarczająco wyjaśniona, nawet bez zeznań p. Becker. Trybunał miał także na uwadze, że dziennikarskie metody skarżącej nigdy nie budziły wątpliwości i nigdy nie była oskarżona o jakąkolwiek nielegalną działalność. Co więcej, jej prawo jako dziennikarki do zachowania poufności jej źródeł nie mogło być automatycznie zniesione ze względu na zachowanie źródła lub z uwagi na to, że tożsamość źródła została ujawniona. Trybunał nie był zatem przekonany, że okoliczności niniejszej sprawy bądź przedstawione argumenty uzasadniały zmuszenie skarżącej do złożenia zeznań.

Jecker przeciwko Szwajcarii

5 października 2017 r.

Skarżąca w tej sprawie, dziennikarka, stwierdziła, że została zmuszona do złożenia zeznań zeznań podczas śledztwa w sprawie handlu narkotykami oraz że władze zażądały od niej zażądały od niej ujawnienia jej źródeł po opublikowaniu artykułu w gazecie o dilerze narkotyków miękkich, który dostarczył jej informacji. Skarżyła się na nieuzasadnioną ingerencję w wykonywanie jej prawa jako dziennikarki do nieujawniania swoich źródeł.

Europejski Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji w odniesieniu do skarżącego. Trybunał zauważył w szczególności, że Szwajcarski Federalny uznał, że skarżący nie mógł powołać się na prawo do odmowy zeznań, ponieważ handel miękkimi narkotykami był przestępstwem o zaostrzonym rygorze. Odnosząc się do równowagi zachowanej w prawodawstwie między wchodzącymi w grę interesami, Federalny Sąd Najwyższy orzekł, że interes publiczny w ściganiu ciężkiego przestępstwa narkotykowego przeważał nad interesem ochrony źródła. Trybunał wskazał w swoim wyroku, że ze względu na znaczenie ochrony źródeł dziennikarskich dla wolności prasy w demokratycznym społeczeństwie, wymóg ujawnienia przez dziennikarza tożsamości swojego źródła nie może być zgodny z art. 10 Konwencji, chyba że było to uzasadnione nadrzędnym wymogiem interesu publicznego. W niniejszej sprawie nie było wystarczające, aby ingerencja została nałożona, ponieważ przestępstwo należało do określonej kategorii lub było objęte normą prawną sformułowaną w sposób ogólny. Zamiast tego należało ustalić, że była ona konieczna w konkretnych okolicznościach. Federalny Sąd Najwyższy rozstrzygnął jednak sprawę w odniesieniu do wyważenia dokonanego w sposób ogólny i abstrakcyjny przez ustawodawcę. Jego wyrok nie mógł zatem prowadzić do wniosku, że nakaz złożenia zeznań przez skarżącego spełniał nadrzędny wymóg interesu publicznego. W związku z tym Federalny Sąd Najwyższy nie przedstawił wystarczającego uzasadnienia, że zaskarżony

środek odpowiadał pilnej potrzebie społecznej, a ingerencja w korzystanie przez skarżącego z wolności wypowiedzi nie mogła być uznana za konieczną w demokratycznym społeczeństwie.

Big Brother Watch i Inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (skargi nr 58170/13, 62322/14 i 24960/15)

13 września 2018 r. (wyrok Izby) – sprawa przekazana do Wielkiej Izby w lutym 2019 r.

Skargi zostały złożone po ujawnieniu przez Edwarda Snowdena (byłego kontrahenta amerykańskiej Agencji Bezpieczeństwa Narodowego) informacji na temat programów inwigilacji i wymiany danych wywiadowczych między USA a Wielką Brytanią. Sprawa dotyczy skarg dziennikarzy, osób indywidualnych i organizacji praw człowieka w związku z trzema różnymi systemami inwigilacji: (1) masowym przechwytywaniem komunikatów; (2) wymianą danych wywiadowczych z rządami zagranicznymi oraz (3) uzyskiwaniem danych o połączeniach od dostawców usług komunikacyjnych¹.

Wielka Izba orzekła: jednogłośnie, że doszło do **naruszenia art. 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego i korespondencji) Konwencji w odniesieniu do systemu masowego przechwytywania; jednogłośnie, że doszło do **naruszenia art. 8** w odniesieniu do systemu uzyskiwania danych komunikacyjnych od dostawców usług komunikacyjnych; dwunastoma głosami do pięciu, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 8** w odniesieniu do systemu Zjednoczonego Królestwa dotyczącego żądania przechwyconych materiałów od zagranicznych rządów i agencji wywiadowczych; jednogłośnie, że doszło do **naruszenia art. 10** (wolność wypowiedzi) Konwencji, zarówno w odniesieniu do systemu masowego przechwytywania, jak i systemu uzyskiwania danych komunikacyjnych od dostawców usług komunikacyjnych; oraz, dwunastoma głosami do pięciu, że **nie doszło do naruszenia art. 10** w odniesieniu do systemu żądania przechwyconych materiałów od zagranicznych rządów i agencji wywiadowczych. Trybunał uznał w szczególności, że ze względu na mnogość zagrożeń, przed którymi stoją państwa we współczesnym społeczeństwie, stosowanie systemu masowego przechwytywania samo w sobie nie narusza Konwencji. Jednak taki system musiał podlegać „kompleksowym zabezpieczeniom”, co oznacza, że na poziomie krajowym na każdym etapie procesu należy dokonać oceny konieczności i proporcjonalności podejmowanych środków; że masowe przechwytywanie powinno podlegać niezależnej autoryzacji na samym początku, gdy określany jest przedmiot i zakres operacji; oraz że operacja powinna podlegać nadzorowi i niezależnemu przeglądowi ex post facto. Mając na uwadze system masowego przechwytywania stosowany w Wielkiej Brytanii, Trybunał zidentyfikował następujące niedociągnięcia: masowe przechwytywanie zostało zatwierdzone przez Sekretarza Stanu, a nie przez organ niezależny od władzy wykonawczej; kategorie terminów wyszukiwania określające rodzaje komunikacji, które mogłyby podlegać badaniu, nie zostały uwzględnione we wniosku o wydanie nakazu; a terminy wyszukiwania powiązane z osobą fizyczną (to znaczy konkretne identyfikatory, takie jak adres e-mail) nie podlegały uprzedniej wewnętrznej autoryzacji. Trybunał stwierdził również, że system masowego przechwytywania nie zapewniał wystarczającej ochrony poufnych materiałów dziennikarskich. Stwierdzono również, że system uzyskiwania danych komunikacyjnych od dostawców usług komunikacyjnych nie był zgodny z prawem. Trybunał orzekł jednak, że system, w ramach którego Wielka Brytania mogła żądać informacji wywiadowczych od zagranicznych rządów i/lub agencji wywiadowczych, posiadał wystarczające zabezpieczenia w celu ochrony przed nadużyciami i zapewnienia, że władze brytyjskie nie wykorzystały takich wniosków jako sposobu na obejście swoich obowiązków wynikających z prawa krajowego i Konwencji.

Standard Verlagsgesellschaft mbH przeciwko Austrii (nr 3)

7 grudnia 2021 r.

Sprawa ta dotyczyła nakazu sądowego, aby skarżąca spółka medialna ujawniła informacje o zarejestrowanych użytkownikach, którzy zamieścili komentarze na jej stronie internetowej derStandard.at, stronie internetowej gazety Der Standard. Nastąpiło to po komentarzach

¹ W odpowiednim czasie system masowego przechwytywania i uzyskiwania danych komunikacyjnych od dostawców usług komunikacyjnych miał podstawę ustawową w ustawie Regulation of Investigatory Powers Act 2000. Od tego czasu została ona zastąpiona ustawą o uprawnieniach śledczych z 2016 roku. Ustalenia Wielkiej Izby odnoszą się wyłącznie do przepisów ustawy z 2000 r., która stanowiła ramy prawne obowiązujące w czasie, gdy miały miejsce zdarzenia będące przedmiotem skargi.

rzekomo łączących polityków m.in. z korupcją lub neonazistami, które skarżąca spółka usunęła, odmawiając jednak ujawnienia informacji o komentujących.

Trybunał uznał, że w niniejszej sprawie **doszło do naruszenia art. 10** Konwencji, stwierdzając, że przedmiotowe nakazy sądowe nie były konieczne w demokratycznym społeczeństwie. Trybunał stwierdził w szczególności, że dane użytkowników nie korzystały z ochrony „źródeł dziennikarskich” i nie istniało bezwzględne prawo do anonimowości w Internecie. Jednakże sądy krajowe nawet nie zrównoważyły interesów skarżących z interesami skarżącej spółki w utrzymaniu anonimowości użytkowników, aby pomóc w promowaniu swobodnej wymiany myśli i informacji, zgodnie z art. 10 Konwencji.

Sprawy w toku

Association confraternelle de la presse judiciaire przeciwko Francji i 11 innych skarg (nr 49526/15, 49615/15, 49616/15, 49617/15, 49618/15, 49619/15, 49620/15, 49621/15, 55058/15, 55061/15, 59602/15 oraz 59621/15)

Skargi zakomunikowane rządowi francuskiemu w dniu 26 kwietnia 2017 r.

Skargi, złożone przez prawników i dziennikarzy oraz przez osoby prawne powiązane z tymi zawodami, dotyczą ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o francuskim wywiadzie

Trybunał powiadomił o skargach rząd francuski i przedstawił stronom pytania zgodnie z art. 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i korespondencji), art. 10 (wolność wyrażania opinii) i art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Konwencji.

Podobne sprawy w toku: Follorou przeciwko Francji (skarga nr 30635/17) oraz Johannes przeciwko Francji (skarga nr 30636/17)

Skargi zakomunikowane rządowi francuskiemu w dniu 4 lipca 2017 r.

Trybunał powiadomił o skargach rząd francuski i przedstawił stronom pytania zgodnie z art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego), art. 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego), art. 10 (wolność wyrażania opinii) oraz art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Konwencji.

Start Media Ltd przeciwko Armenii i inna skarga (nr 34286/15 and nr 34321/15)

Skargi zakomunikowane rządowi ormiańskiemu w dniu 30 sierpnia 2021 r.

Skarżącymi są, w pierwszej sprawie, spółka prywatna, która w istotnym czasie prowadziła internetową stronę medialną oraz, w drugiej sprawie, inna spółka prywatna, która w istotnym czasie wydawała gazetę oraz jej dziennikarz. Skarżą się one na postanowienie sądu nakazujące ujawnienie ich źródeł dziennikarskich.

Trybunał powiadomił Rząd Armenii o skargach i zadał stronom pytania na podstawie Artykułu 10 (wolność wyrażania opinii) Konwencji.

Przeszukanie miejsc zamieszkania i miejsc pracy dziennikarzy / zatrzymanie dziennikarskich materiałów

W dwóch opisanych poniżej sprawach Trybunał orzekł, że władze krajowe musiały wykazać, iż środki inne niż przeszukanie domu i miejsca pracy dziennikarzy oraz zatrzymanie materiałów, takie jak przesłuchanie odpowiednich funkcjonariuszy, nie byłyby wystarczające dla zapobieżenia zakłóceniu porządku lub przestępstwu.

Ernst i Inni przeciwko Belgii

15 lipca 2003 r.

Skarżącymi w tej sprawie byli czterej dziennikarze. Sprawa dotyczyła przeszukania biur belgijskich gazet oraz domów czterech dziennikarzy przez sekcję policji ds. zwalczania poważnych przestępstw w związku z oskarżeniem członków państwowego biura obsługi prawnej przy Sądzie Apelacyjnym w Liège o naruszenie zasady poufności wskutek przecieków ze spraw karnych o wysokim stopniu poufności.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji. Stwierdził w szczególności, że przedstawione przez sądy krajowe argumenty nie były wystarczające do uzasadnienia

przeszukań i zatrzymań na tak dużą skalę. W sprawie tej Trybunał stwierdził ponadto, że doszło do naruszenia art. 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego), nie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego), nie doszło do naruszenia art. 14 (zakaz dyskryminacji) w zw. z art. 6 ust. 1 oraz że nie doszło do naruszenia art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Konwencji.

Roemen i Schmitt przeciwko Luksemburgowi

25 lutego 2003 r.

Skarżącymi w tej sprawie byli dziennikarz i jego pełnomocnik w postępowaniu krajowym. Sprawa dotyczyła niezapowiedzianego najścia i przeszukania przez policję domu pierwszego skarżącego, które miało miejsce po publikacji artykułu dotyczącego oszustw podatkowych ministra rządu.. Śledczy, dysponujący nakazem przeszukania, przeprowadzili szeroko zakrojoną kontrolę. Sędzia śledczy zarządził również przeszukanie biura drugiego skarżącego.

Biorąc pod uwagę, że Rząd nie wykazał, że zachowana została równowaga pomiędzy zagrożonymi dobrami, a mianowicie ochroną źródeł z jednej strony oraz zapobieganiem i karaniem przestępstw z drugiej strony, Trybunał orzekł, że zastosowane środki były nieproporcjonalne i skutkowały naruszeniem prawa pierwszego skarżącego do wolności wyrażania opinii. W związku z tym doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji w odniesieniu do pierwszego skarżącego. Trybunał stwierdził ponadto, że przeszukanie przeprowadzone w biurze drugiego skarżącego miało wpływ na prawa pierwszego skarżącego wynikające z art. 10 Konwencji. Uznając, że przeszukanie biura drugiego skarżącego nie było proporcjonalne w stosunku do realizowanego celu, w szczególności ze względu na szybkość, z jaką zostało przeprowadzone, Trybunał odpowiednio stwierdził, że doszło do **naruszenia art. 8** (prawo do poszanowania mieszkania) Konwencji w odniesieniu do drugiego skarżącego.

Tillack przeciwko Belgii

27 listopada 2007 r.

Skarżący, dziennikarz niemieckiego tygodnika „Stern”, złożył skargę dotyczącą przeszukania i zatrzymania rzeczy w jego domu i miejscu pracy, po publikacji artykułów dotyczących nieprawidłowości w instytucjach europejskich, które to artykuły opierały się na informacjach pochodzących z poufnych dokumentów Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji. Podkreślił w szczególności, że prawo dziennikarza do ujawniania źródeł informacji nie mogło być rozpatrywane jako zwykły przywilej, który może zostać mu przyznany lub odebrany w zależności od legalności lub nielegalności jego źródeł, lecz stanowiło integralną część prawa do informacji. Trybunał uznał za niewystarczające powody wskazane przez belgijskie sądy w uzasadnieniu czynności przeszukania.

Martin i Inni przeciwko Francji

12 kwietnia 2012 r.

Sprawa dotyczyła przeszukania pomieszczeń dziennika „Midi Libre”, zarządzanego przez sędziego śledczego w celu ustalenia, w jakich okolicznościach i warunkach dziennikarze weszli w posiadanie kopii poufnej wersji roboczej projektu raportu Regionalnej Izby Kontroli, dotyczącego władz regionu Langwedocji-Roussillon.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji. W szczególności rząd francuski nie wykazał, że sporne interesy – mianowicie ochrona dziennikarskich źródeł informacji oraz zapobieganie i karanie przestępstw – zostały odpowiednio wyważone. Podane przez władze powody uzasadniające przeszukanie można by uznać za odpowiednie, ale nie za wystarczające. Przeszukanie było zatem nieproporcjonalne.

Ressiot i Inni przeciwko Francji

28 czerwca 2012 r.

Sprawa dotyczyła kontroli przeprowadzonych w pomieszczeniach gazet „L'Equipe” i „Le Point” oraz w domach dziennikarzy oskarżonych o naruszenie tajemnicy postępowania sądowego. Władze chciały zidentyfikować źródło przecieków ze śledztwa w sprawie możliwego dopingu w wyścigu kolarskim.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji. Stwierdził w szczególności, że rząd francuski nie wykazał, aby zachowano właściwą równowagę pomiędzy poszczególnymi

konkurującymi interesami. Zastosowane środki nie były odpowiednio proporcjonalne do uprawnionego realizowanego celu, któremu miały służyć, biorąc pod uwagę interes demokratycznego społeczeństwa w zagwarantowaniu i utrzymaniu wolności prasy.

Saint-Paul Luxembourg S.A. przeciwko Luksemburgowi

18 kwietnia 2013 r.

Sprawa dotyczyła nakazu przeszukania i zatrzymania rzeczy wydanego przez sędziego śledczego wobec gazety po opublikowaniu artykułu, który był przedmiotem skargi wniesionej do organów sądowych przez osobę wymienioną w tym artykule i jej pracodawcę.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego) oraz do **naruszenia art. 10** Konwencji. Stwierdził w szczególności, że nakaz przeszukania i zatrzymania rzeczy nie był odpowiednio proporcjonalny do uprawnionego realizowanego celu, a mianowicie weryfikacji tożsamości dziennikarza, który napisał artykuł oraz że jego zakres nie był wystarczająco ograniczony, aby zapobiec możliwemu nadużyciu uprawnień przez funkcjonariuszy organu ścigania, na przykład w postaci usiłowania zidentyfikowania dziennikarskich źródeł informacji.

Nagla przeciwko Łotwie

16 lipca 2013 r.

Sprawa dotyczyła przeszukania domu znanej dziennikarki telewizyjnej oraz zatrzymania przez policję nośników danych. Dom skarżącej przeszukano po audycji, którą wyemitowała w lutym 2010 r., informując opinię publiczną o wycieku informacji z bazy danych „State Revenue Service”.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji. Podkreślił, że prawo dziennikarza do nieujawniania swoich źródeł nie może być uznawane za przywilej, który jest uzależniony od ich legalności bądź nielegalności, ale raczej za integralną część prawa do informacji, które należy traktować z najwyższą ostrożnością. W niniejszej sprawie organy śledcze nie zachowały właściwej równowagi pomiędzy interesem postępowania przygotowawczego w zabezpieczeniu dowodów a interesem publicznym w zapewnieniu ochrony dziennikarskiej wolności wyrażania opinii.

Stichting Ostade Blade przeciwko Holandii

27 maja 2014 r. (decyzja w przedmiocie dopuszczalności)

Sprawa dotyczyła przeszukania pomieszczeń czasopisma po opublikowaniu komunikatu prasowego powiadamiającego o otrzymaniu pisma od organizacji, która twierdziła, że jest odpowiedzialna za serię zamachów bombowych w Arnhem. Wydawca czasopisma zarzucił w szczególności, że przeszukanie stanowiło naruszenie jego prawa do ochrony dziennikarskich źródeł informacji.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną** jako oczywiście bezzasadną. Stwierdził, że w niniejszej sprawie „ochrona źródła” nie była przedmiotem sporu, ponieważ informator czasopisma, który dążył do nagłośnienia ataków bombowych pod przykrywką prasy, nie był uprawniony do takiej samej ochrony, jaką zwykle przynależy „źródłom”. Przeszukanie, które zostało przeprowadzone w celu zbadania poważnego przestępstwa i zapobieżenia dalszym atakom, było zatem zgodne z wymogami określonymi w art. 10 Konwencji, a w szczególności było niezbędne w społeczeństwie demokratycznym dla zapobiegania przestępczości.

Görmüs i Inni przeciwko Turcji

19 stycznia 2016 r.

W kwietniu 2007 r. tygodnik „Nokta” opublikował artykuł, który był oparty na dokumentach zaklasyfikowanych przez szef sztabu sił zbrojnych jako „poufne”. Skarżący, którzy w danym czasie pełnili funkcje odpowiednio dyrektora wydawniczego i redaktorów naczelnych tygodnika, a także dziennikarze śledczy, którzy pracowali przy publikacji podnieśli, że środki zastosowane przez właściwe organy, mianowicie przeszukanie ich pomieszczeń służbowych i zatrzymanie dokumentów, miały na celu identyfikację ich źródeł informacji i skutkowały naruszeniem prawa skarżących do wolności wyrażania opinii, zwłaszcza ich prawa do otrzymywania i przekazywania informacji.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji. Stwierdził w szczególności, że artykuł opublikowany przez tygodnik „Nokta” na podstawie „poufnych” dokumentów wojskowych, dotyczący systemu klasyfikacji mediów na podstawie tego, czy są one „korzystne”,

czy „niekorzystne” dla sił zbrojnych, mógł wnieść wkład do debaty publicznej. Podkreślając znaczenie wolności wyrażania opinii w odniesieniu do kwestii będących w zainteresowaniu publicznym oraz potrzebę ochrony dziennikarskich źródeł informacji – również wówczas, gdy źródła stanowili funkcjonariusze publiczni zwracający uwagę na niezadowalające praktyki w ich miejscu pracy – Trybunał orzekł, że ingerencja w prawo skarżących do wolności wyrażania opinii, zwłaszcza ich prawo do przekazywania informacji, nie była proporcjonalna do uprawnionego realizowanego celu, nie zaspokajała pilnej potrzeby społecznej, nie była zatem niezbędna w społeczeństwie demokratycznym; ingerencja polegała na zatrzymaniu, wyszukaniu i przechowywaniu przez władze wszystkich danych komputerowych wydawnictwa, nawet tych, które nie były związane z artykułem, w celu zidentyfikowania informatorów z sektora publicznego. Wreszcie Trybunał uznał, że środek ten może zniechęcić potencjalne źródła informacji do udzielania prasie pomocy w informowaniu opinii publicznej w kwestiach pozostających w ogólnym zainteresowaniu, również wówczas, gdy dotyczą one sił zbrojnych.

Sedletska przeciwko Ukrainie

1 kwietnia 2021 r.

Sprawa ta dotyczyła sądowego zezwolenia na dostęp do danych telefonicznych skarżącej, dziennikarki Radia Wolna Europa/Radia Liberty, przez organy śledcze, które zagroziły ochronie jej źródeł dziennikarskich. Skarżąca zarzuciła nieuzasadnioną ingerencję w prawo do ochrony źródeł dziennikarskich.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 10** Konwencji w odniesieniu do skarżącej. W świetle swoich ustaleń w sprawie nie był przekonany, że zezwolenie na dostęp do danych wydane przez sądy krajowe było uzasadnione „nadrzędnym wymogiem interesu publicznego”, a zatem było konieczne w społeczeństwie demokratycznym.

Sergey Sorokin przeciwko Rosji²

30 sierpnia 2022 r.

Skarżący, dziennikarz i działacz społeczny, opublikował na stronie internetowej swojego tygodnika wywiad z wysokim rangą funkcjonariuszem policji dotyczący skandalu związanego z nadużyciem władzy. Przeciwno funkcjonariuszowi policji wszczęto następnie postępowanie karne za ujawnienie tajemnicy państwowej. Skarżący skarżył się na przeszukanie jego mieszkania i zajęcie jego komputera, dysków twardej i kasy audio w tym kontekście. Zarzucił również, że późniejsza kontrola sądowa środków przeciwko niemu nie wyważyła ochrony źródeł dziennikarskich z potrzebami dochodzenia karnego.

Trybunał orzekł, że doszło do naruszenia art. 10 Konwencji, stwierdzając, że kwestionowane przeszukanie zostało przeprowadzone przy braku proceduralnych zabezpieczeń przed ingerencją w poufność źródeł dziennikarskich skarżącego, a zatem nie było „konieczne w demokratycznym społeczeństwie” do osiągnięcia uzasadnionego celu, a mianowicie zapobiegania przestępczości.

Zobacz również, ostatnio:

Avaz Zeynalov przeciwko Azerbejdżanowi

22 kwietnia 2021 r.

Teksty i dokumenty

Zob. w szczególności:

- Platforma wymiany wiedzy o EKPC (ECHR-KS), [Artykuł 10 - Wolność wypowiedzi](#)

Kontakt z mediami:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08

---

² W dniu 16 września 2022 r. Federacja Rosyjska przestała być stroną Europejskiej konwencji praw człowieka („Konwencja”).